

til Genstand for Misbilligelse, samt foranledige den under Post. 8 oplyste Fejl retslig paataalt.

N. Andersen: Den ærede Ordfører kom udførligt ind paa at omtale, at Udvalget havde staaet i stærk Tvivl om, hvad man skulde indstille angaaende dette Valg. Det erkender jeg, for mit Vedkommende, er ganske rigtigt. Jeg vil endda gaa et Skridt videre og sige, at jeg ikke kan mindes noget Tilfælde i min Rigsdagsvirksomhed, hvor jeg har staaet mere tvivlende end med Hensyn til det foreliggende Valgspørgsmaal, og det hidrører i al Almindelighed fra den Betragtning, som vi alle maa indpaa, der ville danne os en Mening om et Valgs Gyldighed eller Ugyldighed, nemlig den, at de fundamentale Grundsætninger, hvorpaa Folketinget hidtil har dannet sig en Praksis, ere til en vis Grad, ja, i ikke ringe Grad, omstyrkede derved, at man er gaaet over til hemmelig Afstemning. I tidligere Dage, i al den Tid, Rigsdagen har eksisteret, har Folketinget været tilbøjeligt til at tillægge den Ting en afgørende Betydning, om der er begaaet saadanne Fejl ved det omhandlede Valg, at disse Fejl, hvis de ikke vare skete, vilde have givet Valget et andet Udfald. Det har været det Grundlag, hvorpaa Undersøgelserne i det store og hele have hvilet, og det er et godt, forstaaeligt og praktisk Grundlag. Nu vil det imidlertid let ses, at dette Grundlag er saa godt: som fuldstændigt taget bort derved, at man har indført hemmelig Afstemning. Det er nu ikke alene umuligt, men det er ligefrem ulovligt at indlede og foretage Undersøgelser ved at spørge Vælgerne om, hvorledes de have stemt. Jeg er ganske enig med den ærede Ordfører i at billige den Holdning, som Valgbrevsudvalget har indtaget ikke alene nu, men ved de to foregaaende almindelige Folketingsvalg under hemmelig Afstemning, den nemlig, at man ikke retter Spørgsmaal hverken direkte eller gennem den paagældende Domstol om, hvorledes der er stemt. Det kan altsaa ikke lade sig gøre. Man kan ikke ad den Vej komme til nogen Erkendelse af, hvorvidt Valget maa siges at være gyldigt eller ugyldigt. Ikke heller kan man helt og

fuldt blive staaende ved den almindelige Betragtning, der har været saa godt som normgivende ved alle tidligere Afgørelser af Folketinget, i hvert Tilfælde indtil for faa Aar siden, nemlig denne: Valglistens Uangribelighed. Det er jo en Kendsgerning, at det har man alle Dage i alt væsentligt været enig om, at de Vælgere, der staa optagne paa en lovlig Valgliste, deres Valgret kan ikke fratages dem, og deres Plads maa blive paa Valglisten, og de maa betragtes som havende fuld Adkomst til at afgive deres Stemme, uanset om der er begaaet en eller anden Fejl for de paagældende Vælgeres Vedkommende. Det har næsten saa godt som al Tid været Folketingets Anskuelse, at man ikke kunde komme bort fra Valglistens Betydning som Bevismateriale for, hvem der havde Stemmeret og hvem ikke, og det ligger ogsaa i Sagens Natur, at det maa være saaledes. Thi selv om man kasserer et Valg paa Grund af Fejl ved Valglisten og udskriver ny Valg, skulle disse ny Valg netop afholdes efter den samme Valgliste uforandret. Ingen Magt i Verden kan forandre en Valgliste i det Aar, den gælder, undtagen ved Dom, og den eneste Maade, hvorpaa man kan komme fra Fejl i en Valgliste, vil altsaa være, at vedkommende Kommunalbestyrelse ved Dom forpligtes til at forandre Valglisten. Hvis dette ikke sker, skulle de ny Valg foretages med ganske de samme Fejl i Valglisten, som ere begaaede ved det Valg, der er omdisputeret og eventuelt kasseret. Nu vil jeg dertil sige, at har det været en Nødvendighed tidligere at lade Valglistens Uangribelighed være et Axiom, som man ikke rører ved, er dette i langt højere Grad nødvendigt nu, efter at vi have indført hemmelig Afstemning. Vi kunne nemlig ikke nu som tidligere undersøge, hvorledes Stemmerne ere faldne, hvis der, som her under Nr. 1, er nævnt fire Personer, som ikke vare 30 Aar paa Valgdagen, og under Nr. 2 to Personer, som ikke paa Valgdagen havde haft Bopæl i Kredsen i et Aar. Hvis vi nu havde levet under de gamle Forhold, vilde man simpelt hen have undersøgt, hvorledes disse seks Personer havde stemt, om de havde stemt paa den faldne eller paa den valgte Kandidat. Havde de